

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6CdoR/8/2025
Identifikačné číslo spisu:	4323203150
Dátum vydania rozhodnutia:	23.09.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4323203150.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci osoby oprávnenej na výživné J. S., narodenej X. W. XXXX, I. XXX, zastúpenej advokátom Mgr. Petrom Senovským, Tekovská 22, Levice, proti osobám povinným platiť výživné 1/ L. S., narodený XX. S. XXXX, B. O.. I. XXX/XX, E. - O., a 2/ A.E. Ž., narodená X. S. XXXX, I. XXX, o zvýšenie vyživovacej povinnosti, vedenej na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 6Pc/49/2023, o dovolaní oprávnenej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 13CoP/148/2024 z 27. novembra 2024 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 13CoP/148/2024 z 10. februára 2025, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 13CoP/148/2024 z 27. novembra 2024 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 13CoP/148/2024 z 10. februára 2025 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Rozhodnutie súdu prvej inštancie

1. Okresný súd Levice (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 6Pc/49/2023 - 165 z 10. januára 2024 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“ alebo „rozsudok okresného súdu“) prvým výrokom zviazal otca prispievať na výživu oprávnenej zvýšeným výživným zo sumy 140 eur mesačne na sumu 200 eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám oprávnenej počnúc dňom 12. septembrom 2023, druhým výrokom zviazal matku prispievať na výživu oprávnenej zvýšeným výživným zo sumy 150 eur mesačne na sumu 180 eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám oprávnenej počnúc dňom 12. septembrom 2023, tretím výrokom zviazal otca uhradiť k rukám oprávnenej zaostané výživné za obdobie od 12. septembra 2023 do 10. januára 2024 vo výške 216 eur, štvrtým výrokom zviazal matku uhradiť k rukám oprávnenej zaostané výživné za obdobie od 12. septembra 2023 do 10. januára 2024 vo výške 108 eur, piatym výrokom zamietol návrh vo zvyšnej časti, šiestym výrokom rozhodol, že sa mení rozsudok Okresného súdu Levice č. k. 5Pc/1/2020-98 z 10. septembra 2020 a šiestym výrokom nepriznal žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie rozsudok odôvodnil právne § 62 ods. 1, § 62 ods. 2, § 62 ods. 3, § 62 ods. 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 a 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), § 217 ods. 1 prvá veta zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

3. K zistenému skutkovému stavu na základe vykonaného dokazovania okresný súd uviedol, že vyživovacia povinnosť rodičov k oprávnenej bola upravená rozsudkom Okresného súdu Levice č. k. 5Pc/1/2020-98 z 10. septembra 2020, ktorým súd zvýšil vyživovaciu povinnosť otca k oprávnenej zo sumy 90 eur na sumu 140 eur mesačne a vyživovaciu povinnosť matky k oprávnenej zo sumy 120 eur na sumu 150 eur mesačne počnúc 11. májom 2020, zároveň rozhodol o zaostalom výživnom. V čase tohto rozhodnutia bola oprávnená študentkou prvého ročníka vysokej školy - Z.F. Q. dennou formou. Od 25. júla 2023 sa oprávnená stala študentkou Z.X. L. A. Q. K. I. v prezenčnej (dennej) forme štúdia.

4. Na základe vykonaného dokazovania okresný súd považoval za preukázané, že k výraznej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zvýšenie výživného došlo v súvislosti s pokračovaním v nadväzujúcom magisterskom štúdiu na zahraničnej vysokej škole. Oprávnená v čase rozhodovania o návrhu bola študentkou denného, prezenčného, štúdia A. Q. K. I., s čím náklady na zabezpečenie jej potrieb stúpili už len s prihliadnutím na dochádzanie mimo miesta bydliska a s tým spojenú dopravu a ubytovanie. Oprávnená by si mohla pomôcť finančne brigádou, avšak nemožno od nej žiadať, aby tak robila počas školského roka a tým zanedbávala školu.

5. Okresný súd mal za preukázané, že k zmene pomerov prišlo aj na strane rodičov. Otec bol riadne zamestnaný, príjem mal v priemere 1 211 eur, cca o 125 eur vyšší ako príjem, z ktorého súd vychádzal v čase posledného rozhodnutia. Jeho majetkové pomery sa nezmenili. Matka oprávnenej bola zamestnaná len na dohodu za 130 eur mesačne, pričom príjem mala nižší ako v čase posledného rozhodnutia, keď zarábala takmer 650 eur. Matka však zamestnania opakovane menila, o prácu prichádzala z dôvodov na jej strane. Uvedené okresný súd vyhodnotil v súlade s § 75 zákona o rodine ako vzdanie sa príjmu bez dôležitého dôvodu a vychádzal z príjmu matky dosiahnutom u zamestnávateľa za odpracované celé mesiace, čo je v priemere 744 eur. Okresný súd vyhodnotil, že matka je mladá, zdravá žena, ktorá neuviedla ani nepreukázala žiadne objektívne alebo subjektívne dôvody, pre ktoré sa nemohla riadne zamestnať. Okresný súd považoval výšku zvýšeného výživného za primeranú veku a odôvodneným potrebám oprávnenej.

Rozhodnutie odvolacieho súdu

6. O odvolaní oprávnenej rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom sp. zn. 13CoP/148/2024 z 27. novembra 2024 (ďalej len „rozsudok odvolacieho súdu“ alebo „rozsudok krajského súdu“), ktorým prvým výrokom potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch V., VI. a VII., druhým výrokom zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. tak, že zročné výživné povinného otca za čas od 12. septembra 2023 do 10. januára 2024 činí sumu 218 eur, ktorú je povinný zaplatiť k rukám oprávnenej, tretím výrokom zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku IV. tak, že zročné výživné povinnej matky za čas od 12. septembra 2023 do 10. januára 2024 činí sumu 109 eur, ktorú je povinná zaplatiť k rukám oprávnenej a štvrtým výrokom žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

7. V odôvodnení konštatoval, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil zmenu pomerov na strane oprávnenej ako aj na strane povinných oboch rodičov. Odvolací súd sa nestotožnil s námietkou oprávnenej týkajúcej sa sumy zvýšenia vyživovacej povinnosti povinného otca a matky a poukázal na to, že príjem otca sa zvýšil o sumu 120 eur, z ktorej súd prvej inštancie zohľadnil polovicu na zvýšenie vyživovacej povinnosti na oprávnenú a rovnako tak učinil aj u povinnej matky. Pri rozhodovaní o zvýšení vyživovacej povinnosti nebolo možné vychádzať z odporúčacej metodiky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorá sa aplikuje pri prvom určení vyživovacej povinnosti, ale bolo potrebné zohľadniť a mať za preukázanú zmenu pomerov spočívajúcu vo zvýšení výdavkov na strane oprávnenej osoby, ako aj zmenu pomerov na strane povinného rodiča z hľadiska jeho schopností a

možnosť prispievať na výživu oprávnenej vo vyššej miere, než tomu bolo doposiaľ. Preto napadnutý rozsudok vo výrokoch V., VI. a VII. ako vecne správny potvrdil.

8. Odvolací súd sa stotožnil s námietkou oprávnenej týkajúcej sa nesprávneho výpočtu zročného výživného, pretože súd prvej inštancie nezapočítal aj deň 12. septembra 2023, ktorý bol dňom podania návrhu a od ktorého súd prvej inštancie určil počiatok zvýšenia vyživovacej povinnosti. U povinného otca tak vznikol nedoplatok na výživnom vo výške 218 eur za obdobie od 12. septembra 2023 do 10. januára 2024 (3 mesiace x 60 eur + alikvotná časť za mesiac september 2023 za 19 dní x 2 eura/deň = 38 eur) a u povinnej matky 109 eur (3 x 30 eur + 19 dní x 1 euro/deň za mesiac september 2023 = 19 eur). Preto odvolací súd zmenil výroky III. a IV. napadnutého rozsudku v časti zročného výživného.

9. Podľa odvolacieho súdu oprávnená neopodstatnene namietala, že súd prvej inštancie neumožnil účastníkom konania záverečné reči. V zápisnici z pojednávania konanom 10. januára 2024 po oboznámení obsahu spisu účastníci uviedli na „záver“ svoje stanoviská. Odvolací súd preto uzavrel, že po obsahovej stránke došlo k naplneniu požiadavky na zhrnutie návrhov účastníkov a vyjadrenie sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci v súlade s § 182 CSP.

10. K ďalšej námietke, že nebolo vo veci vyhlásené dokazovanie za skončené odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie zistil skutočný stav veci v dostatočnom rozsahu, preto procesné pochybenie v nevyhlásení dokazovania za skončené nepredstavovalo také pochybenie, ktoré by malo za následok nesprávnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie.

11. Na záver sa odvolací súd vyjadril k zvolenej zástupkyňi oprávnenej, ktorá ju zastupovala v konaní pred súdom prvej inštancie ako aj pred odvolacím súdom. Odvolací súd zistil, že na Okresnom súde Levice zástupkyňa oprávnenej bez oprávnenia na výkon advokácie, v rôznych veciach v krátkych časových úsekoch, zastupovala rôznych účastníkov konania či strany sporu, išlo teda o zastupovanie viac ako dvoch účastníkov vo veciach spolu skutkovo nesúvisiacich, nešlo o činnosť jednorazovú či ojedinelú. Preto odvolací súd pristúpil k nepripusteniu zastúpenia oprávnenej danou zástupkyňou. Uskutočnené úkony zástupkyne oprávnenej považoval odvolací súd za platné, a to aj odvolanie, ktoré však malo nedostatky, ktoré bolo potrebné na výzvu súdu prvej inštancie odstraňovať.

12. Krajský súd v Trnave vydal opravné uznesenie sp. zn. 13CoP/148/2024 z 10. februára 2025, ktorý opravil zrejmu nesprávnosť v záhlaví písomného vyhotovenia rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 13CoP/148/2024-253 z 27. novembra 2024 tak, že doplnil označenie splnomocnenca osoby oprávnenej na výživné: JUDr. Martina Mérésová, trvale bytom K..

Dovolanie

13. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie oprávnená (ďalej aj „dovolateľka“), ktorého prípustnosť aj dôvodnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP navrhujúc zmeniť rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu tak, že dovolací súd žalobe v plnom rozsahu vyhovie alebo zruší rozsudok súdu prvej inštancie a rozsudok odvolacieho súdu a vec vráti na ďalšie konanie.

14. V dovolaní oprávnená poukázala na postup odvolacieho súdu, ktorý sa nezaoberal výrokom I. a II. rozsudku súdu prvej inštancie upravujúcim povinnosť rodičov platiť svojmu plnoletému dieťaťu výživné. Dovolateľka odvolaciemu súdu vytýkala, že opomenul rozhodnúť o povinnosti platiť výživné zo strany rodičov ako osôb povinných. Odvolací súd nebol viazaný odvolacími dôvodmi uvádzanými oprávnenou v dovolaní, bol však povinný rozhodnúť o všetkých výrokoch súdu prvej inštancie, ktoré boli odvolaním napadnuté. Odvolací súd sa nezaoberal v rámci svojej rozhodovacej činnosti výrokom I. a výrokom II. o výške výživného zo strany matky a otca dieťaťa. Pod pojmom nezaoberal sa je potrebné rozumieť, že odvolací súd nezmenil výrok I. a II., ani nepotvrdil ich správnosť. Takýmto konaním odvolací súd zabránil oprávnenej uplatniť si svoje práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces.

15. Odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu dovolateľka vzhládla v tom, že odvolací súd opomenul rozhodnúť o výške právneho nároku oprávnenej, čím ju dostal do existenčných problémov, keďže výroková časť rozsudku odvolacieho súdu nezaväzovala žalovaných, ako povinných z výživného plniť si vyživovaciu povinnosť, napriek nemožnosti dieťaťa sa živiť. Odvolací súd v rámci excesu z rozhodovacej činnosti, dospel k záveru, že zvýšenie výživného, ktoré bolo predmetom súdneho sporu nebolo potrebné potvrdiť, zmeniť, stačilo ho len vynechať.

16. V dovolaní oprávnená poukázala na ďalší odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu spočívajúci v tom, že odvolací súd nepovažoval porušenie procesných pravidiel zo strany súdu prvej inštancie za tak vážne, aby došlo k zrušeniu rozhodnutia a vráteniu veci na ďalšie konanie okresnému súdu. Počas pojednávania sudkyňa okresného súdu rozhodujúca vo veci nevyhlásila uznesenie o skončení dokazovania a nevyzvala strany na zhrnutie návrhov a vyjadrenie k dokazovaniu a právnej stránke veci, čím prišlo k porušeniu § 182 CSP. Súd nevyhlásením uznesenia o skončení dokazovania, neumožnením predniesť záverečnú reč žiadnej zo strán sporu nemal splnené procesné podmienky na pokračovanie pojednávania formou vyhlásenia rozsudku, čím došlo k odňatiu práva na spravodlivý súdny proces zo strany konajúceho súdu. Dovolateľka poukázala na názor odvolacieho súdu, podľa ktorého neukončenie dokazovania a absencia záverečných rečí bola procesným pochybením, ktoré bolo v prípade výživného zanedbateľným z dôvodu dobre zisteného skutkového stavu veci.

17. K dovolaniu sa povinný otec ani povinná matka nevyjadrili.

Posúdenie veci dovolacím súdom

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“ alebo „NS SR“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spísania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie oprávnenej je čiastočne dôvodné.

19. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

20. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým.

21. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na oprávnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

22. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

23. V danom prípade z dovolania oprávnenej vyplýva, že napáda rozsudok odvolacieho súdu v celom jeho rozsahu na základe § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

24. V zmysle § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

25. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto skúmal, či v konaní došlo k dovolateľkou namietanej vade zmätočnosti.

26. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom odvolacom návrhu spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

27. Dovolateľka v súvislosti s vadou v zmysle § 420 písm. f) CSP odvolaciemu súdu vytýkala, že v rozsudku opomenul rozhodnúť o napadnutých výrokoch I. a II.

28. Po preskúmaní obsahu spisu dovolací súd zistil, že oprávnená odvolaním napadla rozsudok Okresného súdu Levice sp. zn. 6Pc/49/2023-165 z 10. januára 2024 v rozsahu výrokov I., II., III. a IV. podľa § 365 ods. 1 písm. a), d) a f) CSP. Krajský súd dňa 10. júna 2024 vrátil spis okresnému súdu ako predčasne predložený z dôvodu, že odvolanie oprávnenej nemá predpísané náležitosti, keďže oprávnená napadla výroky I., II., III. a IV., z odvolacieho návrhu a obsahu odôvodnenia nebolo zrejmé, či oprávnená mienila podať odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie do II. výroku, v akom rozsahu ho napadla, z akých dôvodov ho považovala za nesprávny a čoho sa domáhala. Následne na základe uznesenia Okresného súdu Levice č. k. 6Pc/49/2023-197 zo 16. júla 2024 upresnila oprávnená obsah odvolania podaním z 5. augusta 2024 (l. č. 202 - 207 listinného súdneho spisu). Podľa obsahu doplnenia odvolania, dovolací súd zistil, že dovolateľka napadla v odvolaní aj zamietajúci (piaty výrok), keďže sa nestotožnila s výškou výživného, ktorá jej bola priznaná súdom prvej inštancie, a v petite navrhla, aby odvolací súd vyhovel jej návrhu na zvýšenie výživného v celom rozsahu. Odvolanie odôvodnila aj tým, že neboli splnené procesné podmienky konania na súde prvej inštancie, keďže súd nevyhlásil dokazovanie za skončené a neumožnil účastníkom predniesť záverečné reči, konanie malo inú vadu, keďže okresný súd do výpočtu zaostalého výživného opomenul zahrnúť aj deň 12. september 2023 a súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, keďže podľa oprávnenej finančné možnosti otca dovoľovali zvýšiť výživné vo vyššej sume.

29. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

30. Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

31. Konanie vo veciach výživného plnoletých osôb je upravené aj osobitne v §§ 154 - 157 CMP.
32. Podľa § 62 ods. 2 CMP odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.
33. Podľa § 62 ods. 3 CMP ak odvolanie neobsahuje odvolacie dôvody alebo ak sú odvolacie dôvody nezrozumiteľné, súd vyzve odvolateľa na doplnenie odvolacích dôvodov.
34. Podľa § 65 CMP odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.
35. Podľa § 155 CMP konanie sa začína len na návrh.
36. Dovolací súd uzatvára na základe vyššie uvedeného, že ak odvolací súd nerozhodol (opomenul vo výroku rozsudku rozhodnúť) aj o odvolaní dovolateľky proti výrokom I. a II. rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré boli odvolaním oprávnenej napadnuté, nedošlo k závažnému procesnému pochybeniu, pretože de facto v uvedenej časti bola oprávnená na výživné úspešná pred súdom prvej inštancie. Inak povedané, ak v tejto časti rozsudku súdu prvej inštancie (výroky I. a II. rozsudku) nebolo rozhodnutie vydané v neprospech oprávnenej ako odvolateľky (§ 359 CSP), potom ani jej odvolanie v tejto časti nie je dôvodné, keďže tu absentuje jej subjektívna oprávnenosť na podanie dovolania. V praxi odvolacích súdov možno akceptovať aj zvolený postup odvolacieho súdu a to, ak o tejto časti (v ktorej bol odvolateľ úspešný v rozhodnutí súdu prvej inštancie) na odvolanie úspešného účastníka nerozhodne osobitným výrokom, prípadne ako aj ďalší možný a zrejme i zrozumiteľnejší procesný postup, a to podľa § 386 písm. c) CSP je, ak odvolací súd odvolanie v tejto časti odmietne. Prípadne ako vhodné sa javí zrozumiteľne v odôvodnení rozhodnutia uviesť, ktorá časť výroku rozsudku súdu prvej inštancie je už právoplatná a odvolací súd o nej nebude rozhodovať a z akého dôvodu.
37. Oprávnená v odvolaní a v následnom písomnom doplnení zrozumiteľne uviedla, že napáda rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II., III. a IV. ako aj výrok V. Hoci v niektorých konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania, toto ustanovenie platí len pre konania, ktorých začatie nie je viazané na návrh. Konanie vo veciach výživného plnoletých osôb, ktorou je aj oprávnená v tomto konaní, sa môže začať len na návrh (§ 155 CMP). Preto bol odvolací súd viazaný rozsahom odvolania a bol povinný rozhodnúť o výrokoch, ktoré oprávnená napadla odvolaním.
38. Podľa § 89 ods. 2 CSP ak zvoleným zástupcom podľa odseku 1 nie je advokát, súd uznesením, ktoré doručí zastúpenej strane, rozhodne, že zastúpenie podľa odseku 1 nepripúšťa, ak zástupca zjavne nie je spôsobilý na riadne zastupovanie alebo ak ako zástupca vystupuje vo viacerých konaniach. V zmysle citovaného ustanovenia CSP dovolací súd dáva na okraj do pozornosti, že do výrokovej časti rozsudku odvolacieho súdu sa nepremietli zistenia odvolacieho súdu o tzv. pokútnictve (body 48. - 52. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu), o ktorom mohol súd podľa § 89 ods. 2 CSP vydať uznesenie, prípadne mohol zahrnúť výrok uvedeného rozhodnutia do rozsudku. Nezrozumiteľný sa javí i ďalší postup odvolacieho súdu, keď vydal opravné uznesenie (l. č. 270), v ktorom dodatočne označil v záhlaví rozsudku ako splnomocnenkyňu oprávnenej na výživné JUDr. Martinu Mérésovú, ktorej odvolací súd zároveň vytýkal (bod 52. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu), že opakovane nezákonne zastupuje účastníkov konania v rôznych nesúvisiacich súdnych konaniach, a to bez licencie advokátky.
39. K nevyhnutnosti opakovaného posúdenia uplatnených ďalších odvolacích námietok dovolateľky o existujúcich výdavkoch otca na chov papagájov ako aj k námietke odkiaľ berie matka oprávnenej finančné prostriedky na platenie výživného, ak má príjem mesačne len 130 eur, dáva dovolací súd odvolaciemu súdu do pozornosti, napr. rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 6Cdo/107/2022, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 65/2023.
40. Dovolací súd konštatuje i istú duplicitu v rozhodovaní o trovách konania v rozsudku odvolacieho

súdu, odkazujúc na štvrtý výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania a zároveň na prvý výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým okrem iného potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie aj vo výroku VII., ktorým bolo rozhodnuté, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Uvedenú duplicitu pri rozhodovaní o trovách na súde prvej inštancie, odvolací súd v ďalšom konaní odstráni.

41. Úlohou odvolacieho súdu v ďalšom konaní bude opakovane konať a rozhodnúť o podanom odvolaní oprávnenej tak, aby odvolateľkou určený rozsah odvolania korešpondoval s výrokovou časťou rozhodnutia ako aj s odôvodnením rozsudku odvolacieho súdu.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

42. Hoci rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP znemožňujúcej strane realizáciu jej procesných oprávnení, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014 a 8Cdo/137/2015), v danom prípade sa dovolací súd nad rámec uvedeného záveru vyjadrí i k dovolaniu podanému podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

43. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

44. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP má osobitný význam vzájomný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Pre právnú otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ (R 83/2018).

45. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľka poukázala na nerozhodnutie odvolacieho súdu o výške právneho nároku a na nesprávny názor týkajúci sa porušenia procesných pravidiel zo strany súdu prvej inštancie.

46. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľka nekonkretizovala právnú otázku, riešením ktorej sa odvolací súd odklonil od zaužívanej praxe dovolacieho súdu. Z dovolania vyplýva, že dovolateľka nesúhlasila s názorom odvolacieho súdu pri skúmaní procesného postupu súdu prvej inštancie a postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nevysporiadal s časťou odvolania. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie vykazuje nedostatky v tom smere, že z dovolania nie je jasná jednoznačná právna otázka, ktorú by mal dovolací súd zodpovedať. Pritom v zmysle bodu 16. uznesenia Veľkého senátu Občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1VCdo/2/2017 platí, že pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

47. Pokiaľ by dovolací súd absenciu konkrétne vymedzenej právnej otázky nezohľadnil, a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa cieľu sledovanému § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017 a 8Cdo/78/2017). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu [a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil], porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na

opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

Záver

48. Na základe vyššie uvedeného (body 24. - 41. odôvodnenia) dospel dovolací súd k záveru, že zistil porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, spočívajúce v zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Táto skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd dovolaním napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom procesnými vadami, nemôže byť považované za zákonné. Preto dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

49. Podľa § 455 CSP ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu.

50. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 veta druhá CSP).

51. Uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.